

**ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟ ΘΕΜΑ ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΩΝ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ
ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ ΕΝΙΑΙΩΝ ΛΥΚΕΙΩΝ
ΚΑΙ
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΛΥΚΕΙΩΝ (ΟΜΑΔΑ Β΄)
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ**

Κοινωνική συνείδηση και κοινωνική αρετή

(1) Το πρώτο που θα πρέπει να επισημάνουμε, πριν την απόδειξη της αναγκαιότητας της κοινωνικής συνείδησης, είναι η αναγκαιότητα της κοινωνίας. Ο άνθρωπος ήταν ανίσχυρος να αντιμετωπίσει τους κινδύνους, γιατί χρειαζόταν δαπάνη μεγάλων δυνάμεων για να εξασφαλίσει την υπαρξή του, κάτι που βέβαια μόνο η συλλογική ζωή του εξασφάλιζε. «Είναι αυτονόητο ότι ο άνθρωπος θα μπορούσε να επιζήσει κάτω από ιδιαίτερα ευνοϊκές συνθήκες. Αυτές όμως του τις προσφέρει μονάχα η κοινωνική ζωή που αποδείχτηκε μια αναγκαιότητα», γράφει ο Αντλερ.

(2) Το θέμα είναι τώρα πώς θα οδηγηθούμε στην επίλυση των συλλογικών προβλημάτων αλλά και των ατομικών; Ασφαλώς όλοι αποφαίνονται ότι κάτι τέτοιο θα επιτευχθεί με την ανάπτυξη της κοινωνικής συνείδησης και αναφέρονται στην έμπρακτη συμμετοχή στις συλλογικές υποθέσεις. Αν ήθελε να πει κανείς με δυο λόγια τι είναι κοινωνική συνείδηση, θα έλεγε ότι είναι η αντίληψη ότι δίπλα μας υπάρχουν και άλλοι άνθρωποι, κάτι που σημαίνει ότι αφού υπάρχει αλληλεξάρτηση, χρειάζεται ο ένας να σέβεται τον άλλον, να μην καταπατεί τα δικαιώματά του και να προσφέρει στο κοινό καλό.

(3) Η κοινωνική συνείδηση, και στον τομέα της συλλογικής ζωής, αλλά και στον τομέα της ιδιωτικής, εκφράζεται σαν άρνηση και καταπολέμηση της παθητικότητας. Οι λίγοι κακοί, λέει μια λαϊκή έκφραση, βλάπτουν λιγότερο από τους πολλούς αδιάφορους.

(4) Ο έντονος ατομικισμός, η τάση να παραδέχεται ο καθένας τον εαυτό του σαν εξαιρετικό φαινόμενο και η αδιαφορία του για τους άλλους, είτε όπως εμφανίζεται στις μεταξύ μας συναλλαγές είτε όπως εμφανίζεται στην αντιμετώπιση των υποθέσεων του συνόλου, έχουν βαθιά τις ρίζες τους σε κοινωνικά αίτια. Το να ενδιαφέρεται κανείς μόνο και μόνο για τον εαυτό του, είναι κάτι που ελάχιστα έχει σχέση με τον χαρακτήρα του ατόμου, όπως νομίζουν μερικοί. Οι τέτοιου είδους αναλύσεις και ερμηνείες είναι απλουστευτικού χαρακτήρα. Το αν διαμορφωθούν άτομα με τέτοια ή άλλη νοοτροπία και συνείδηση, είναι θέμα θεσμών και αξιών.

(5) Αν η πολιτεία δεν εφαρμόζει την αξιοκρατία, δεν μπορεί να περιμένει από τους υπαλλήλους υπευθυνότητα και απόδοση και από τη μεριά των πολιτών σεβασμό και κατανόηση. Τότε μόνο πείθεις τον πολίτη, όταν εφαρμόζεις σύστημα δικαιοσύνης στην κατανομή των αξιωμάτων και τότε μπορείς να ζητήσεις συμμετοχή. Πρώτο, λοιπόν, μέλημα μιας πολιτείας πρέπει να είναι η αξιοκρατική στελέχωση των υπηρεσιών, αλλά και η καλλιέργεια της κοινωνικής αρετής. Και όταν μιλάμε για ανάπτυξη της κοινωνικής αρετής, για ανάπτυξη του ενδιαφέροντος για το σύνολο, αυτή πρέπει να εμπεδώνεται με τον εθισμό των πολιτών που θα καλλιεργείται από φορείς και διαδικασίες που η ίδια θα υποδεικνύει.

(Αθ.Κ.Κιτσάκης, Κοινωνικά δοκίμια. Διασκευή)

ΘΕΜΑΤΑ

A. Να συντάξετε περίληψη του κειμένου σε 80 -100 λέξεις.

(Μονάδες 25)

B1. Να δηλώσετε αν το περιεχόμενο των προτάσεων είναι σωστό ή λανθασμένο με βάση το νόημα του κειμένου.

α. Η κοινωνία είναι απαραίτητη.

β. Η κοινωνική συνείδηση συνδέεται με την αδιαφορία προς τον συνάνθρωπο.

γ. Η κοινωνική συνείδηση συνδέεται με την ενίσχυση της νωθρότητας.

δ. Τα ιδεώδη της κοινωνίας μορφοποιούν τον τρόπο σκέψης των μελών της.

ε. Η αξιοκρατία είναι απαραίτητη για ένα κράτος.

(Μονάδες 10)

B2. α) Να αναφέρετε τον τρόπο-τρόπους πειθούς της πρώτης και τρίτης παραγράφου.

(Μονάδες 5)

β) Να σημειώσετε ποια νοηματική σχέση εκφράζουν οι διαρθρωτικές λέξεις :
γιατί/ βέβαια/ αν/ αλλά και / είτε

(Μονάδες 5)

B3. α) Να αντικαταστήσετε τις λέξεις με τρόπο ώστε να μην αλλοιώνεται το νόημα του κειμένου:
ύπαρξη , ευνοϊκές, έμπρακτη, καταπατεί, καλό

(Μονάδες 5)

β) Να γράψετε αντώνυμα των λέξεων με τρόπο ώστε να μην αλλοιώνεται το νόημα του κειμένου:
ανίσχυρος , έμπρακτη , συλλογικές , εξαιρετικό, συμμετοχή

(Μονάδες 5)

B4. α) Να αιτιολογήσετε τη χρήση εισαγωγικών στην πρώτη παράγραφο.

(Μονάδες 3)

β) Να εντοπίσετε στο κείμενο δύο σχήματα λόγου.

(Μονάδες 2)

Γ. Ομιλία διευθυντή Λυκείου προς μαθητές, 500-600 λέξεων: Ποιες είναι οι συνέπειες της κοινωνικής αδιαφορίας και πώς ο πολίτης μπορεί να αποκτήσει κοινωνική συνείδηση;

(Μονάδες 40)